

Regio Deal Delft West

14-11-2024

Partijen:

1. De Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, M.C.G. Keijzer, hierna te noemen: VRO;
2. De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, J.J.M. Uitermark, hierna te noemen: BZK;
3. De Minister van Economische Zaken, D.S. Beljaarts, hierna te noemen: EZ;
4. De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat – Openbaar Vervoer en Milieu, C.A. Jansen, hierna te noemen: IenW

Partijen genoemd onder 1 tot en met 4 ieder handelend als bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden, hierna samen te noemen: het Rijk;

5. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Delft, namens deze: mevrouw K. Schrederhof, wethouder Wonen, Zorg, Onderwijshuisvesting en Sport, hierna te noemen: gemeente Delft;

Alle Partijen hierna allen tezamen te noemen: Partijen.

Partners:

De volgende leden van de Alliantieraad van het gebiedsprogramma Wij West committeren hun zgn. allianties als Partners aan deze Regio Deal door middel van een steunverklaring:

- Zakaria El-Khetabi (alliantie wonen);
- Marc Boekenstijn, (alliantie sociaal domein & ondernemerschap);
- Fatima Polat (alliantie bewoners & communitybuilding);
- Robert Lock, (alliantie onderwijs);
- Lisa Kuiken (alliantie sport & cultuur);
- Karin Schrederhof (gebied Delft West, verbinding Gemeente Delft);
- Marja van Bijsterveldt (voorzitter, alliantie veiligheid).

Begripsbepaling:

In dit convenant wordt verstaan onder:

- *Regio Deal*: convenant dat door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, eventueel een andere minister/staatssecretaris en één of meer regionale Partijen is gesloten om de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers in een regio te verbeteren;
- *Regio Envelop*: het bedrag van € 900 miljoen dat het kabinet Rutte IV beschikbaar heeft gesteld om in de periode van 2022–2025 nieuwe Regio Deals af te sluiten;
- *Regiokassier*: publieke regionale Partij, zijnde een provincie, gemeente of openbaar lichaam als bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen of een van de openbare lichamen Bonaire Sint-Eustatius of Saba, die ten behoeve van de uitvoering van de Regio Deal de taak van kassier vervult of zal vervullen;
- *Regionale private financiering*: voor de uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal beschikbaar gestelde financiële bijdragen of bijdragen in natura van een private regionale Partij;
- *Regionale publieke financiering*: voor de uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal beschikbaar gestelde financiële bijdragen of bijdragen in natura van een publieke regionale Partij, niet zijnde een specifieke uitkering, opdracht of subsidie van het Rijk;
- *Specifieke uitkering ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals*: betreft de specifieke uitkering waarin de juridische- en financiële kaders en verplichtingen voor het toekennen van de rijksmiddelen uit de Regio Envelop aan een regiokassier door het Rijk staan.
- *Samenredzaamheid*: het vermogen van mensen om zich zoveel mogelijk te redden met behulp van vrienden, burens, familie en vrijwilligers;
- *Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV)*: Programma voor een langjarige inzet van het Rijk om samen met gemeenten en andere lokale partners de leefbaarheid en veiligheid in 20 focusgebieden in 19 steden weer op orde te krijgen en de bewoners weer perspectief te bieden

- *Alliantieraad Wij West*: De Alliantieraad Wij West faciliteert de publiek-private alliantie bestaande uit een verzameling van betrokken bewoners, ondernemers en organisaties en de gemeente om de doelen en ambities uit het Gebiedsplan Wij West te bereiken. De Alliantieraad beschikt als orgaan zelf niet over formele verantwoordelijkheden; elke partner (organisatie) wel. Iedere partner gaat over de inzet vanuit het eigen domein. De Alliantieraad is de governance opgezet in het kader van het NPLV en bestaat uit vertegenwoordigers uit de kring van de betrokken organisaties en het Rijk.
- *Gebiedsplan Wij West 2023–2043*¹: Betreft het gebiedsplan waarin de gezamenlijke aanpak en doelen om Delft West de komende twintig jaar te verbeteren wordt beschreven. Dit gebiedsplan is tevens het kader voor alle toekomstige uitvoeringsagenda's.

Algemene overwegingen

1. Rijk en Regio werken samen in Regio Deals aan complexe, regionale opgaven gericht op het vergroten van de kwaliteit van leven, wonen en werken in de Regio ('brede welvaart').
2. Regio Deals beogen de samenwerking tussen overheden, onderwijs, bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners in de Regio en tussen Rijk en Regio te versterken.
3. Voor de Regio Deals zijn middelen beschikbaar uit de Regio Envelop, waarbij vanuit het partnerschap vertrekpunt is dat de Rijksbijdrage gepaard gaat met minimaal eenzelfde bijdrage aan regionale (publieke en/of private) financiering.
4. De Regio Deals onderscheiden zich door haar integrale en gezamenlijke programmatische aanpak met lerend en adaptief karakter en met financiering van zowel Rijk als Regio van reguliere beleidsinstrumenten.
5. De Regio Deals zijn bedoeld als een tijdelijke impuls voor regionale ontwikkeling met een duurzaam effect, waarbij geleerde lessen en structurele exploitatiekosten van lange termijn investeringen worden geborgd.
6. De middelen uit de Regio Envelop voor de Regio Deals vijfde tranche worden door VRO beschikbaar gesteld als specifieke uitkering op grond van het Besluit Specifieke uitkering Regio Deals vierde, vijfde en zesde tranche.

Specifieke overwegingen

Kenmerken regio

1. **Delft centrumstad in de regio**. Delft is een stad met twee gezichten. Van oorsprong is het een industriestad met veel arbeiders als inwoners. Inmiddels heeft Delft zich door de aanwezigheid van de Technische Universiteit (TU) Delft ontwikkeld tot een verzamelplek voor technologische en wetenschappelijke innovatie. Het zorgt voor veel werkgelegenheid met een aantrekkingskracht op de Regio. Tegelijkertijd kent met name Delft West een hoge werkloosheid². Opleidingsniveau en arbeidsmarkt sluiten hier onvoldoende op elkaar aan. Ook zijn er weinig bedrijven gevestigd in Delft West, waardoor er weinig stagemogelijkheden en banen zijn in de wijk zelf en leerlingen aangewezen zijn op bedrijven elders in de stad en regio.
2. **Delft West**. In de wijken Voorhof, Buitenhof en Tanthof-West (samen Delft West) toont de negatieve kant van de tweedeling in Delft zich het sterkst. Hier staat veel sociale woningbouw in hoogbouw-flats en portiekwoningen die – mede door het woningtoewijzingssysteem – veel kwetsbare mensen trekt. Delft West is een plek in de regio waar mensen met een laag inkomen gaan wonen omdat ze nergens anders een plek kunnen vinden. Dat maakt dat mensen wanneer de kans zich voordoet, ook weer vertrekken uit deze wijk. De aanwezigheid van het oudste psychiatrische ziekenhuis van Nederland verklaart mede het relatief hoge aantal inwoners in Delft met problemen op het gebied van geestelijke gezondheid. Ook deze groep inwoners is oververtegenwoordigd in Delft West.

Opgaven

3. In Delft West woont ongeveer een derde van het totaal aantal inwoners in Delft. De problematiek is het grootst in 7 focusbuurten. De cijfers voor deze focusbuurten tekenen scherp af ten opzichte van het Delfts gemiddelde. Onderstaand zijn de cijfers voor het gehele gebied.
 - Kansenongelijkheid. Bewoners in Delft West hebben minder kansen dan bewoners elders in Delft en in Nederland. Dit blijkt uit:
 - 31% van de bewoners (tegenover 15% landelijk) heeft een onderwijsachterstand³ en er zijn relatief veel jongeren (zonder startkwalificatie (16% van de jongeren tot 30 jaar in Delft West heeft geen startkwalificatie tegenover 12% landelijk en 9% elders in Delft)⁴. Daarbij

¹ link naar gebiedsplan Wij West: <https://www.delft.nl/sites/default/files/2023-11/Gebiedsplan-Wij-West-2023-2043.pdf>

² bron CBS 2022 (via dashboard focusgebieden NPLV; www.zichtopwijken.nl)

³ bron CBS 2021 (via dashboard focusgebieden NPLV; www.zichtopwijken.nl)

⁴ bron KIS wijkmonitor (via dashboard focusgebieden NPLV; www.zichtopwijken.nl)

komt dat goed onderwijs onder druk staat, omdat er te weinig leraren, schoolleiders en onderwijspersoneel in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs zijn.

- Meer dan de helft van de gezinnen met multiproblematiek die in beeld zijn bij Delft Support woont in Delft West⁵,
- In Delft West geeft een op de drie ouders van minderjarige kinderen aan dat hun kinderen niet alle kansen krijgen die andere kinderen wel krijgen.⁶
- Afstand tot de arbeidsmarkt. De huishoudens van Delft West hebben een hoger risico op afstand tot de arbeidsmarkt en/of een laag inkomen. Ondanks de vele studenten die ook in dit gebied wonen, zijn de bewoners van Delft West vaker lager opgeleid, en bijna de helft van de bewoners van Delft met een licht verstandelijke beperking (LVB) indicatie woont in Delft West. De arbeidsparticipatie ligt in Buitenhof (54%) en Voorhof (56%) lager dan in Delft (61%)⁷. Eén op de tien bewoners heeft geen betaalde baan. Daarnaast wordt de helft van het aantal uitkeringen in Delft verstrekt aan inwoners in Delft West. Onderliggende problematiek zoals onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal, gezondheidsklachten en verminderde zelfredzaamheid bemoeilijken de weg naar betaald werk.
- Beperkte zelfredzaamheid. Relatief veel van de bewoners in Delft West hebben een beperkte zelfredzaamheid. Daar waar bewoners in Delft West geconcentreerd samenwonen, staat ook de 'samenredzaamheid' onder druk. Men heeft genoeg te stellen met de eigen problemen, naast de toename van overlast en onveiligheid. Opeenvolgende generaties ervaren dezelfde problemen en missen mede daardoor perspectief op verbetering van hun situatie. De wijken in Delft West hebben in de afgelopen jaren herhaaldelijk te maken gehad met onontkoombare gemeentelijke bezuinigingen. De overheid is hierdoor (vaak ongewild) meer op afstand komen te staan en welzijnsorganisaties konden door minder geld minder aanwezig zijn in de wijk. Ook de programmering in de buurthuizen is afgenomen doordat hier minder budget voor beschikbaar is. De verbinding tussen informele en formele netwerken is vrijwel verdwenen en er ontbreken plekken waar bewoners kunnen meedoen.

Nationale doelstellingen

4. De aanpak in deze Regio Deal heeft een raakvlak met/of geeft uitwerking aan de onderstaande nationale doelstellingen. De inzet van de Partijen wordt hierop afgestemd, zodanig dat het geheel van instrumenten elkaar aanvult en/of versterkt.
 - De Rijksoverheid heeft Delft West aangewezen als een focusgebied vanuit het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid.
 - In het Gebiedsplan Wij West is vastgelegd dat de samenwerkende partners in Delft West ernaar streven dat in Delft West:
 - Jongeren dezelfde kansen krijgen als elders in Delft en Nederland, waarbij Partijen onder kansengelijkheid verstaan dat alle jongeren hun talenten en passie ten volle moeten kunnen ontplooiën en benutten, ongeacht de thuissituatie of omgeving waarin ze opgroeien.
 - Bewoners over bestaanszekerheid beschikken, wat een belangrijke voorwaarde is voor een gelukkig en gezond leven.
 - Het fijn en veilig wonen is.
 - Er voor iedereen een plek is om passend te wonen, leren en werken.
 - Bewoners, maatschappelijke organisaties en overheid vanuit vertrouwen samen optrekken en naar elkaar omkijken.

Dit is een langjarige ambitie voor 20 jaar. De gemeente Delft en het Rijk zetten zich via deze Regio Deal in om hier de komende 4 jaar substantiële vooruitgang in te boeken.

 - Met de Regio Deal geven Partijen een aanvullende impuls aan de onderdelen onderwijs en arbeidsmarkt om doelgericht te werken aan inkomen en talentontwikkeling. Hiermee wordt met name het economisch potentieel van Delft West en de regio benut, door met diverse initiatieven de samenwerking tussen onderwijs en onderzoeksinstituten, bedrijfsleven en overheden te versterken. Deze aspecten waren nog onvoldoende belegd vanuit de basisaanpak en de interventies vanuit de Specifieke Uitkering (SPUK) Kansrijke Wijken⁸ en Preventie met Gezag⁹.
 - Met de Regio Deal draagt de gemeente Delft zorg voor afstemming met de aanpak lerarentekort in onderwijsregio's. Goed onderwijs voor iedereen bevordert gelijke ontwikkelkansen, wat niet alleen een positief effect heeft op de schoolloopbaan, maar ook doorwerkt in de kansen op

⁵ bron Sociaal Team Delft Support 2023 (via dashboard Integraal Klantbeeld Sociaal domein)

⁶ Bron Omnibus enquête van gemeente Delft 2021 (www.delft.incijfers.nl)

⁷ bron CBS 2022 (via dashboard focusgebieden NPLV; www.zichtopwijken.nl)

⁸ Zie voor meer informatie <https://www.volkshuisvestingnederland.nl/onderwerpen/programma-leefbaarheid-en-veiligheid/spuk-kansrijke-wijken>

⁹ Zie voor meer informatie <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2024/04/04/20-gemeenten-extra-gesteund-in-aanpak-van-jeugdcriminaliteit>

de arbeidsmarkt, woningmarkt, in participatie en gezondheid. Goed onderwijs staat onder druk, omdat er te weinig leraren, schoolleiders en onderwijspersoneel in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs zijn. Dit heeft ook zijn uitwerking op het principe van een leven lang ontwikkelen. Om dit tekort aan te pakken, wordt in onderwijsregio's samengewerkt om voldoende en goed onderwijspersoneel te krijgen en te behouden.

- Met de Regio Deal levert de gemeente Delft een lokale en regionale bijdrage aan de ambitie van de Rijksoverheid om te komen tot een landelijk dekkend netwerk van ambachtscentra, zoals vastgelegd in het Nationale Programma Circulaire Economie.¹⁰
 - Met de aanpak vanuit de Regio Deal wordt ook aangesloten bij de Human Capital Agenda¹¹ van de provincie Zuid-Holland, waarbij iedereen mee kan doen, arbeidspotentieel optimaal wordt ingezet en alle talenten worden benut.
5. EZ en IenW onderschrijven de doelen en de aanpak van de Regio Deal die passen bij de nationale doelstellingen op hun beleidsterreinen en zullen als Partij concreet bijdragen aan bepaalde onderdelen van deze Regio Deal. Deze bijdrage(n) en de daarbij behorende inzet worden bij de betreffende onderdelen van de Regio Deal expliciet weergegeven.

Opgave gericht op het verstevigen van de samenwerking

6. Het succesvol aanpakken van de genoemde opgaven kan alleen samen met bewoners en maatschappelijke partners. Hiervoor is het programma 'Wij West, gelijke kansen in Delft' (hierna 'Wij West') opgezet, als onderdeel van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV). De doelstellingen en aanpak zijn vastgelegd in het startdocument en gebiedsplan Wij West op basis van inbreng van de alliantiepartners¹². In een Uitvoeringsprogramma wordt vastgelegd hoe hier de komende vier jaar uitvoering aan wordt gegeven via een samenhangend pakket vanuit o.a. de Regio Deal.

Komen het volgende overeen:

1. Doelen, aanpak en resultaten Regio Deal Delft West

Artikel 1 – Doelen

Vanuit de Regio Deal wordt bijgedragen aan de doelstellingen van Gebiedsplan Wij West door primair in te zetten op 3 samenhangende doelen:

1. Het creëren van kansengelijkheid voor jeugd en jongeren in het onderwijs en op de arbeidsmarkt;
2. Het bevorderen van participatie, betrokkenheid en zelfregie van bewoners met een lage sociaaleconomische status;
3. Het bieden van perspectief op passend werk en ondernemerschap voor bewoners en het versterken van de lokale wijk economie.

Artikel 2 – Aanpak

Er zijn voor deze Regio Deal 6 interventies¹³ aangedragen door maatschappelijke partijen¹⁴ die op basis van positieve ervaringen elders (bv. Rijke Leerdag, zie aanpak voor verdere toelichting) en onderzoeken (bv. m.b.t. ondersteuning van startende ondernemers via de Boost Labs) verwachten dat juist deze aanpak in sterke mate bijdraagt aan het behalen van de drie samenhangende doelen. De interventies zijn aanvullend op wat er reeds gebeurt vanuit de reguliere basis, de SPUK Kansrijke Wijken en Preventie met Gezag. De 6 interventies dragen bij aan de drie doelen zoals omschreven in artikel 1.

Aanpak doel 1. Het creëren van kansengelijkheid voor jeugd en jongeren in het onderwijs en op de arbeidsmarkt.

Zie bijlage 1, waarin toelichting wordt gegeven op de aannames en uitgangspunten onderliggend aan deze aanpak.

1.1 Begeleiding en ondersteuning: vanuit het onderwijs in de breedte wordt ingezet op een stevige

¹⁰ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/beleidsnotas/2023/02/03/nationaal-programma-circulaire-economie-2023-2030>

¹¹ Zie voor meer informatie <https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/economie/human-capital/>

¹² Bewoners, ondernemers, woningbouwcorporaties, scholen, organisaties voor zorg, welzijn, cultuur en sport, politie, Rijksoverheid en gemeente

¹³ Buurtfabriek, Rijke Leerdag, Wijkuniversiteit, Smart Makers Delft, Boost Labs, Circulair Ambachtsnetwerk

¹⁴ De samenwerkende partijen in de Regio Deal zijn: Buurtfabriek: hierin werken samen Welzijnsorganisatie Delft voor Elkaar, Can I Dream (gericht op jongeren), DOK (bibliotheek), Rode Feniks (bewonersvereniging), Delfts Peil (cultuurhuizen). Verder Hogescholen HHS en Inholland, ROC Mondriaan, TU Delft, basisscholen in Delft West, Stichting Stunt, Avalex, New Future Lab, jongerencentra, voortgezet onderwijs

begeleiding en ondersteuning van jongeren met een risicoprofiel. Er is extra aandacht voor life-events waar jongeren mee te maken hebben om te voorkomen dat die bepalend zijn voor het niveau waarop leerlingen uitstromen.

1.2 **Rijke Leerdag:** met de Rijke Leerdag wordt de kansengelijkheid voor de deelnemende leerlingen vergroot door ze mogelijkheden te bieden hun passies en talenten te ontdekken en deze te verdiepen door:

- Inspirerende, en samenhangende binnen, na- en buitenschoolse activiteiten op gebied van kunst, cultuur, techniek, sport, natuur (en meer) aan te bieden;
- Activiteiten te laten aansluiten op het niveau, de behoeftes en de interesses van de leerlingen;
- Nauw samen te werken met de deelnemende scholen en partners uit de stad en die met elkaar te verbinden (vraag en aanbod samenbrengen, en door (laten) ontwikkelen). Hierdoor worden binnen- en naschoolse activiteiten een springplank naar bestaand en te ontwikkelen buitenschools aanbod.

1.3 **Leerecosysteem:** onderwijs en partners binnen de Rijke Leerdag creëren een bloeiend leerecosysteem Delft West door:

1. Sleutelfiguren (zoals ouders/verzorgers, leerkrachten, zzp-docenten, vrijwilligers, medewerkers van lokale partners (kunst, cultuur, techniek, sport, natuur), etc.) te bekwalen om jonge mensen op maat te ondersteunen en wegwijs maken in de ontwikkelmogelijkheden binnen Delft en hiervan gebruik te maken.
2. Lokale leer- en ontwikkelmogelijkheden te identificeren, stimuleren, ontwikkelen, verdiepen en verduurzamen. Hiermee worden ankerpunten (vertrouwde plekken met sleutelfiguren) gecreëerd voor jonge mensen in Delft West.
3. Te zorgen dat beschikbare binnen- na- en buitenschoolse activiteiten op het gebied van kunst, cultuur, techniek, sport, natuur (en meer) toegankelijk, makkelijk vindbaar, te begrijpen en te gebruiken zijn.
4. Onderzoek te doen naar (de ontwikkeling van) het lokale leerecosysteem (plekken, perspectieven, personen) en de uitkomsten van het onderzoek te vertalen in instrumenten en te delen tijdens inspiratie- en kennisdelingsbijeenkomsten.

1.4 **Met Smart Makers Delft (SMD)** creëren scholen in het primair en voortgezet onderwijs¹⁵, het middelbaar beroepsonderwijs (mbo), hoger beroepsonderwijs (hbo), wetenschappelijk onderwijs (wo) en (lokale) bedrijven een stevige aansluiting tussen onderwijs en de arbeidsmarkt in Delft en regio. Hierbij wordt ook de verbinding gezocht met de opgave en partners van het Innovatiedistrict Delft¹⁶. Daar moet ruimte ontstaan voor nieuwe bedrijvigheid waardoor innovatieve maakbedrijven in de stad kunnen blijven. Hiermee worden banen op alle niveaus gecreëerd. De samenwerkende partijen zorgen voor een betere aansluiting tussen de (innovatieve) maakindustrie en het onderwijs.

- Bestaande initiatieven die onderwijs en bedrijfsleven bij elkaar brengen rond techniek worden gebundeld in een duurzaam netwerk onder de noemer Smart Makers Delft. Op die manier worden de kansen voor jongeren in Delft West om in hun eigen wijk en in andere delen van de stad kennis te maken met techniek, hun talenten te ontwikkelen en toe te werken naar een baan die toekomstperspectief biedt vergroot.
- De gemeente Delft zal samen met het primair en voortgezet onderwijs op alle niveaus en het bedrijfsleven in Delft gezamenlijk leeromgevingen creëren waar alle leerlingen van het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo) en mbo zich kunnen oriënteren op beroepen/vakgebieden die in de toekomst nodig zijn vanuit de vraag van het bedrijfsleven. De behoefte vanuit het bedrijfsleven is hiertoe reeds geïnventariseerd in 2024.
- Er wordt een fysieke plek geboden voor de leeromgevingen; een extended classroom¹⁷ waar alle Delftse scholen gebruik van kunnen maken. Dit is gezamenlijke leer- en ontmoetingsplek waarbij studenten van het vmbo, mbo, hbo en de universiteit met elkaar en het bedrijfsleven in contact kunnen komen en samen werken, maken en leren. Iedere leerling wordt hier uitgedaagd met echte maatschappelijke vraagstukken of echte bedrijfsopdrachten aan de slag te gaan. Dit wordt gedaan in de vorm van proeflokalen¹⁸ (zie ook resultatensectie).
- Om de zichtbaarheid in de stad te vergroten en de bereikbaarheid van de leer- en ontmoetingsplekken voor leerlingen te garanderen, wordt een rijdende makerspace (duurzame bus, elektrisch of waterstof) ingezet. De bus kan ook dienen als mobiele leerplek.

EZ zet zich in om deze aanpak te versterken door de uitvoering onderdeel 1.4 Smart Makers Delft

¹⁵ (VMBO, HAVO, VWO)

¹⁶ Het werk-woongebied Schieoevers wordt in samenhang met de aangrenzende TU Delft Campus ontwikkeld tot Innovatiedistrict Delft. Delft Zuidoost ontwikkelt zich hierdoor tot een aantrekkelijke plek om te wonen, werken, ontmoeten, leren en ondernemen. De Provincie Zuid-Holland, TU Delft, Gemeente Delft en Bedrijvenkring Schieoevers hebben in 2023 hiertoe een samenwerkingsovereenkomst getekend.

¹⁷ een extended classroom biedt de mogelijkheid om op verschillende locaties dezelfde les te volgen (dus bijvoorbeeld 1 docent fysiek met een klas en leerlingen op andere locaties sluiten digitaal aan).

¹⁸ In een proeflokaal komen verschillende leerlingen op 1 plek fysiek bij elkaar om te werken aan concrete maatschappelijke opgaven.

goed te laten aansluiten op beleidsinitiatieven, programma's en -instrumenten van EZ gericht op human capital en het bevorderen van ondernemerschap, innovatie en vestigingsklimaat.

- 1.5 Wijkuniversiteit: met de Wijkuniversiteit, waarin TU Delft, hbo, mbo en maatschappelijke partners uit de stad samenwerken, worden in Delft West op verschillende laagdrempelige locaties activiteiten geboden die kinderen en jongeren op een toegankelijke manier in aanraking brengen met een grote diversiteit aan onderwerpen die raken aan de expertise van de deelnemende kennisinstellingen, maar toegankelijk en begrijpelijk zijn voor iedereen en soms gericht op een specifieke doelgroep. Daarnaast is de wijkuniversiteit een plek waar bewoners in aanraking komen met onderzoek en hulp kunnen vragen voor maatschappelijke problemen. De aanpak van de Wijkuniversiteit bestaat uit:
- Het aanbieden van educatie op het gebied van wetenschap, techniek en innovatie. Hiermee wordt het probleemoplossend vermogen en flexibel denken door jongeren gestimuleerd en hun horizon verruimd;
 - Werelds te onderzoeken: studenten doen onderzoek in de wijk als onderdeel van hun curriculum. Studenten gaan in samenwerking met bewoners onderzoek doen naar maatschappelijke problemen inclusief follow-up;
 - Door middel van agendering van maatschappelijke thema's in de wijkuniversiteit wordt de informatiepositie van bewoners vergroot waardoor polarisatie vermindert.

Aanpak doel 2. Het bevorderen van participatie, betrokkenheid en zelfregie van bewoners met een lage sociaaleconomische status.

Zie bijlage 1 voor onderliggende aannames en uitgangspunten.

- 2.1 Buurtfabriek: Met de Buurtfabriek wordt een eerste nieuwe laagdrempelige ontmoetingsplek gecreëerd, waarin verschillende organisaties samenwerken om mensen hun talenten te helpen ontdekken en ontwikkelen. Hierbij komen o.a. sociaal ondernemen, cultuur, bibliotheek, talentontwikkeling en welzijn samen.
- Dit initiatief start in de wijk Buitenhof en krijgt daarna ook een plek in de andere wijken. Binnen het concept van de Buurtfabriek gaat een van de deelnemende organisaties werken met de bewezen Piëzo-methodiek¹⁹. De bedoeling daarvan is om mensen die geheel of gedeeltelijk "buiten" de samenleving staan of dreigen te komen, te stimuleren, te ondersteunen en te begeleiden, met als uiteindelijk doel volwaardig deelnemen aan de samenleving.
- 2.2 Netwerk van ontmoetingsplekken: van de verschillende initiatieven uit de Regio Deal wordt een netwerk van ontmoetingsplekken gevormd in de wijken. Hier worden impactvolle ontmoetingen gefaciliteerd, zodat elke bewoner in zijn directe omgeving anderen kan ontmoeten.
- Bij ieder nieuw initiatief dat ontstaat vanuit de Regio Deal is het aspect ontmoeting een onderdeel. Door te werken met bestaande locaties en de locaties van de hiervoor genoemde duurzame nieuwe initiatieven is borging na afloop van de Regio Deal grotendeels gewaarborgd.
 - Via de verschillende onderdelen van de Regio Dealaanpak wordt dus een eenmalige impuls gegeven aan de ontmoetingsruimten en in het faciliteren en opbouwen van een nieuw programma.
 - Voor de projecten die duurzaam geïmplementeerd worden, wordt tijdens de looptijd van de Regio Deal in kaart gebracht of en welke structurele subsidie vanuit de gemeente nodig is om de activiteiten voort te zetten. Hierop wordt tijdig geanticipeerd bij de jaarlijkse integrale afweging bij de gemeentelijke Kadernota.

Aanpak doel 3. Het bieden van perspectief op passend werk en ondernemerschap voor bewoners en het versterken van de lokale wijk economie.

Zie bijlage 1 voor onderliggende aannames en uitgangspunten.

- 3.1 Enthousiasmeren voor ondernemerschap. De aanpak bestaat uit het fysiek vestigen van een ondernemerslab (Boost Lab) in elke wijk om (startend) ondernemerschap te faciliteren. Deze labs zullen fungeren als ontmoetingsplaatsen, kennisuitwisselingspunten, leer- en werkplekken en innovatiehubs op maatschappelijke thema's, die in lijn liggen met de regionale ambitie om als één samenhangende ondernemersgemeenschap te functioneren. De organisatie wordt verzorgd door New Future Lab, een Delftse broedplaats voor sociaal ondernemerschap, met ruime ervaring in het (informeel) coachen van ondernemers, bijvoorbeeld door hen te koppelen aan bestaande ondernemers in Delft West die hiertoe actief worden benaderd en gestimuleerd hieraan mee te werken. De labs bieden inwoners de mogelijkheid om laagdrempelig kennis te maken met ondernemerschap en het ontwikkelen van ondernemersvaardigheden, én stappen te zetten in het

¹⁹ Piëzo staat voor **P**articipatie, **I**ntegratie, **E**mancipatie, **Z**oetermeer. Deze methodiek is in Zoetermeer meer dan 15 jaar geleden gestart en in verschillende gemeenten overgenomen voor vergelijkbare initiatieven.

starten en laten groeien van een onderneming. Er is ruimte voor maatwerk afhankelijk van capaciteiten en ambities.²⁰

3.2 Het steviger verbinden van het bedrijfsleven aan duurzaamheidsopgaven, voor meer baankansen en verbreding van partnerschappen in de circulaire economie.

- De keten²¹ van al bestaande kringloop- en circulaire sociale ondernemingen in Delft die werken aan circulariteit wordt op meerdere manieren versterkt en verbreed.
 - Een regisseur brengt in opdracht van Stichting Stunt, Avalex en diverse ondernemers binnen het Circulair Ambachtsnetwerk in beeld welke reststromen in Delft vrijkomen en zoekt actief naar nieuwe partijen (ondernemers, onderwijs, maatschappelijke organisaties etc.) en nieuwe initiatieven om met deze stromen aan de slag te gaan. De R-ladder²² geeft houvast bij het bepalen van de juiste strategie voor hergebruik. De Regisseur zorgt tevens voor continuïteit en voor verbetering van de samenwerking tussen bestaande en nieuwe partners.
 - De gemeente Delft daagt mensen uit om een eigen initiatief rondom circulariteit te starten. Dat gebeurt nu al in Circle Lab. Via bijeenkomsten en educatie worden mensen bewust gemaakt van de waarde van grondstoffen om zo te voorkomen dat onnodig spullen worden gekocht en weggegooid.
- Specifieke versterkingen van de keten zorgen voor het vergroten van baankansen voor de inwoners van Delft West:
 - Fysieke aanpassingen bij Stunt en Avalex bieden meer ruimte voor circulair ondernemen met kwetsbare groepen werknemers.
 - Het streven is dat een deel van de arbeidskrachten met een afstand tot de arbeidsmarkt doorstroomt naar werk bij één van de (nieuwe) partners in het ambachtsnetwerk. De uitwisseling van mensen tussen de partners in het netwerk is hiervoor een middel. Hierdoor wordt de samenwerking tussen bestaande en nieuwe partners verbeterd.
 - Er wordt via het uitbreiden van netwerk gezocht naar nieuwe mogelijkheden om in de praktijk te leren en het bieden van stageplaatsen.
- IenW wil samen met de betrokken Partijen werken aan de uitvoering van deze aanpak. Voor zover mogelijk wordt met circulair ambachtsnetwerk aangesloten bij het IenW programma circulair ambachtscentrum en het programma zoals dat daar wordt ontwikkeld, om zo een bijdrage te leveren aan de doelen van het Nationale Programma Circulaire Economie.

EZ zet zich in om de aanpak voor Delft-West te versterken door de uitvoering van de hierboven omschreven onderdelen 3.1/3.2 goed te laten aansluiten op beleidsinitiatieven, programma's en -instrumenten van EZ gericht op human capital en het bevorderen van ondernemerschap, innovatie en vestigingsklimaat.

Artikel 3 – Beoogde resultaten

Algemeen: Het streven is dat over 4 jaar meer bedrijven in Delft West en Delft werkervaringsplekken en/of stageplekken aanbieden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en daarin eigenaarschap tonen om dit duurzaam voort te zetten.

De overige beoogde resultaten worden hieronder beschreven per doelstelling.

Beoogde resultaten doel 1: Het creëren van kansengelijkheid voor jeugd en jongeren in het onderwijs en op de arbeidsmarkt.

Uitgangspunt: Via de monitoring wordt het effect gemeten op het aantal jongeren in Delft West dat zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat. Dit is nu nog 12%.

1.1 Begeleiding en ondersteuning

- Meer jongeren stromen uit op het niveau dat past bij hun capaciteiten en talenten.

1.2 Rijke Leerdag

- Het streven is dat eind 2028 alle scholen in het primair- en voortgezet onderwijs in Delft West actief betrokken zijn bij de ontwikkeling en uitvoering van een Rijke Leerdag²³. Dit is een groei van 3 naar 9 scholen. Dit om de focus op talentontwikkeling in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs te vergroten.

²⁰ <https://www.zipconomy.nl/2023/09/grote-groep-mboers-ziet-zelfstandig-ondernemerschap-zitten/>

²¹ 'Winnen' – het Circulair Ambachtsnetwerk van Delft – is gericht op zowel initiatieven/bedrijven die de focus hebben op de voorkant als op de achterkant van de keten. Huidige deelnemers zijn de Gemeente Delft, Avalex en Stunt als "Founders" met daarnaast Kringloop Den Haag, Rataplan en Ander Hout als partners.

Voor uitbreiding van het netwerk lopen er gesprekken met de TU Delft en verschillende andere onderwijsinstellingen, maar ook met verschillende bedrijven zoals bouwbedrijven en bijvoorbeeld startende ondernemers via Circle Lab.

²² In de visie "Op weg naar een circulair Delft in 2050" uit 2020 gebruikt Delft het 6-R model.

²³ Niet alle kinderen en jongeren groeien op in een omgeving die hun ontwikkeling optimaal ondersteunt. Om ervoor te zorgen dat alle leerlingen in Nederland zichzelf ten volle kunnen ontplooiën wordt met de Rijke Leerdag in het primair en voortgezet onderwijs een impuls gegeven aan de brede talentontwikkeling, met aanvullende activiteiten op het gebied van sport, cultuur, cognitieve begeleiding en sociaal-emotionele ontwikkeling.

1.3 Leerecosysteem

- Het streven is dat alle scholen in Delft West actief betrokken zijn bij kennisdeling middels o.a. inspiratie- en informatiebijeenkomsten over ontwikkeling en verduurzaming van een rijke schooldag.
- De deelnemende scholen hebben een kwaliteitsplan als onderdeel van een kwaliteitscyclus (bijvoorbeeld Plan, Do, Check, Act). Deze plannen worden in gezamenlijkheid ontwikkeld.
- Het streven is dat 80% van de bereikte sleutelfiguren aangeeft zich bewust te zijn geworden van hun sleutelpositie om jonge Delftenaren te ondersteunen en wegwijs te maken in hun ontwikkelmogelijkheden en zich daarin meer bekwaam voelt.
- Eind 2028 is het lokale buitenschoolse aanbod (Delft West en Delft) voor jonge mensen onderzocht en in kaart gebracht (bestaand aanbod en leemten). Pioniers zijn gestimuleerd om leemten in het aanbod te vullen (aanbod ontwikkelen).
- In 2026 en in 2028 wordt een rapport opgeleverd over de staat van het leerecosysteem Delft West.

1.4 Smart Makers Delft

- Beoogd wordt om het al bestaande proeflokaal van het Stanislascollege te verrijken en een tweede proeflokaal te openen, waarbij onderzoek wordt of een fysieke en inhoudelijk verbinding met de Buurtfabriek mogelijk is.
- Met het oog op een herkenbare aansluiting bij de arbeidsmarkt in Delft en regio, is het streven dat 800 VO leerlingen in Delft en studenten van ROC Mondriaan de komende 4 jaar een loopbaanoriëntatietraject doorlopen rond het thema technologie en techniek.
- Het streven is dat 3.000 leerlingen of meer uit het primair onderwijs in contact worden gebracht met het domein technologie en techniek.
- Meer jongeren uit Delft West en de regio onder de 27 beschikken na 3 jaar over een startkwalificatie, dankzij de lerende omgeving die wordt aangeboden.
- Er zijn lesmodules ontwikkeld voor groepen leerlingen/klassen van po-vo scholen. De lesmodules bestrijken een breed aanbod op techniek en technologische ontwikkelingen, van energietransitie tot eHealth en worden op verschillende onderwijslocaties en bij bedrijven aangeboden en sluiten aan bij de behoefte van bedrijven in de genoemde sectoren.
- Er worden tenminste twee doorlopende leerroutes vmbo-mbo techniek ontwikkeld met stevig inhoudelijke en pedagogische verbindingen naar het bedrijfsleven, waarmee beoogd wordt om minimaal 100 leerlingen uit Delft West te bereiken.

1.5 Wijkuniversiteit

- Deelnemende kinderen en jongeren ontwikkelen:
 - kennis en kunde en probleemoplossend vermogen;
 - zelfvertrouwen door al als kind onderdeel uit te maken van de 'universiteit in de wijk';
 - zicht op de mogelijkheden die vervolgonderwijs te bieden heeft wat leidt tot een hoger aantal kinderen uit de wijk die gemotiveerd besluiten te kiezen voor vervolgonderwijs passend bij hun interesses en kunnen.
- Het streven is om minimaal 100 jongeren per jaar deel te laten nemen aan deze activiteiten.
- De wijkuniversiteit ondersteunt het oplossen van vraagstukken die spelen in Delft West. Om dit mogelijk te maken is een burgerpanel geïnstalleerd en gestart met een pool van ervaringsdeskundigen.
- Als korte termijneffect ontstaat meer verbinding tussen wijkbewoners en studenten en wordt een gedeeld/collectief belang en betrokkenheid gecreëerd.
- Als lange termijneffect ontstaan nieuwe oplossingen die vanaf het begin zijn gevormd op basis van de belevingen en ervaringen van lokale experts in samenspraak met de kennis en expertise van studenten. Studenten voelen zich meer betrokken bij de wijk, en ontpoppen zich tot integrale, maatschappelijk bewuste en empathische ingenieurs die transdisciplinair hun werk benaderen.
- Het streven is dat minimaal 100 studenten (van elk onderwijsniveau) elk jaar via onderwijs en/of stage meewerken of onderzoek verrichten in de wijk.

Beoogde resultaten doel 2: Het bevorderen van participatie, betrokkenheid en zelfregie van bewoners met een lage sociaaleconomische status.

2.1 Buurtfabriek

- Er is een nieuw Leefstijlcentrum gerealiseerd bij wijkcentrum BuitenGewoon, dat voor de wijk functioneert als onderdeel van de Buurtfabriek;
- Vooruitlopend op de definitieve locatie wordt er op de huidige locatie, dat nu Buitengewoon heet, aan placemaking gedaan. Samenwerken en programmeren met de huidige partners en nieuwe partners is hier onderdeel van;
- Uiteindelijk ontstaat er met de Buurtfabriek een locatie waar ontmoeting centraal staat, waarbij verschillende activiteiten en functies zijn verbonden aan bewoners die daar samenkomen, waardoor kruisbestuiving plaatsvindt.
- Door een van de samenwerkingspartners is een nieuw Leefstijlcentrum gerealiseerd bij

wijkcentrum Buitengewoon. Wat in de toekomstige Buurtfabriek een belangrijke functie inneemt

- Gebaseerd op ervaringen van de Stichting Piëzo is de verwachting dat via de satellietlocatie Buurtfabriek de volgende aantallen mensen uit Delft West worden bereikt en aangehaakt. De aantallen zijn cumulatief.

Fase	2025	2026	2027	2028
0 – Activering	250	400	650	900
1 – Deelname activiteiten	125	200	325	450
2 – Vrijwilligerswerk op locatie	50	100	200	300
3 – Vrijwilligerswerk bij partner(organisatie)	25	50	100	150
4 – Naar opleiding of reguliere Baan	50	75	150	225

2.2 Fijnmazig netwerk van ontmoetingsruimten: Vanuit alle initiatieven gezamenlijk ontstaat:

- een fijnmazig netwerk van ontmoetingsplekken in de wijken, opgebouwd vanuit bestaande en nieuwe locaties, waarbij aansluiting is bij bestaande netwerken die zijn uitgebreid en uitgebouwd dankzij de Regio Deal.
- Meer ontmoeting, sociale cohesie ontstaat ook doordat naast de Buurtfabriek ook nieuwe ontmoetingsplekken ontstaan bij het Circulair Ambachtsnetwerk (bij stichting Stunt), de Boost Labs, Smart Makers Delft en de Wijkuniversiteit.
- Het vertrouwen van bewoners van Delft West in de lokale overheid stijgt in 4 jaar tijd met 0,2 (van een cijfer 6,3 naar 6,5).
- Er is vroegtijdige (preventieve) signalering en laagdrempelige ondersteuning op allerlei vlakken duurzaam ontstaan.

Beoogde resultaten doel 3: Het bieden van perspectief op passend werk en ondernemerschap voor bewoners en het versterken van de lokale wijk economie.

3.1 Boost Labs

- Instroom en doorgroei ondernemers:
 - Beoogd wordt een jaarlijkse instroom van gemiddeld 25 (aspirant-)ondernemers die ondersteund worden om zich verder te ontwikkelen en mogelijk een stap te zetten naar een eigen bedrijf.
 - Streven is dat 20% van de deelnemers inwoners zijn die onder, op of rondom het bestaansminimum leven (direct effect). Daarvoor wordt samengewerkt met Werkse!, Stichting Stunt, Scope Delft²⁴ en welzijnsorganisatie Delft voor Elkaar. Deelnemers zelf worden gestimuleerd en geholpen om mensen vanuit de bijstand aan te nemen in de groei van hun organisaties (indirect effect).
- Economische groei
 - Het streven is dat er jaarlijks gemiddeld 10 bedrijven ontstaan en/of een serieuze sprong maken via het coachingstraject dat wordt ingezet via de boostlabs.
 - Het streven is dat in een traject van 4 jaar daarmee minimaal 30 bedrijven ontstaan of doorgroeien. De aanname hierbij is dat deze bedrijven elk gemiddeld 3 extra arbeidsplaatsen creëren.
- Door het stimuleren van de lokale wijk economie ontstaan naar verwachting nieuwe bedrijven die een bijdrage leveren aan de openbare infrastructuur in de lokale wijk economie. Denk aan een kapperszaak of koffietent als nieuwe ontmoetingsplek voor de buurt, of iemand die sportlessen organiseert in het park.
- Kennisuitwisseling en verbinding (gerichte impuls ondernemerschap)
 - Het bevorderen van collectief ondernemerschap leidt tot nieuwe samenwerkingsverbanden, juist ook tussen bestaande ondernemingen en nieuwe (aspirant)ondernemers. Dit resulteert in talloze seminars, workshops en kennisuitwisselingsbijeenkomsten, die honderden lokale ondernemers en inwoners verder brengen.
 - Beoogd wordt dat er daarnaast minimaal 60 mentor-gezel relaties tussen ondernemers worden geïnitieerd die elkaar kunnen versterken.
- Ontwikkeling ondernemende vaardigheden (brede impuls ondernemendheid)
 - Het streven is dat jaarlijks gemiddeld 300 inwoners van Delft West deelnemen aan laagdrempelige activiteiten en initiatieven gericht op vaardighedenontwikkeling rondom ondernemerschap en ondernemendheid.

3.2 Circulair Ambachtsnetwerk:

- Meer participatie en perspectief op passend werk bieden waarbij gestreefd wordt naar een

²⁴ SCOPE is de eerste sociale coöperatie in Delft. Binnen deze sociale coöperatie kunnen Delftenaren met een goed zakelijk idee zelfstandig ondernemen met een eigen mini-onderneming. En dat met financiële zekerheid door behoud van hun uitkering.

groei aan het eind van de periode van gemiddeld 90 nieuwe deelnemers uit kwetsbare groepen per jaar in de nieuwe leerwerkbedrijven.

- Daarbij wordt als bijvangst een hoogwaardiger verwerking van met name het grof huishoudelijk afval en reststromen van bedrijven gerealiseerd. Hierbij gaat het om
 - hergebruik op productniveau, eventueel na reparatie of opknappen
 - hergebruik van onderdelen en materialen na demontage
 - Recycling van materialen na demontage
- De werkgelegenheid ontstaat ook binnen nieuwe initiatieven en bedrijfjes die zich met bovenstaande activiteiten bezighouden.
- Tegelijkertijd draagt het bij aan bewustwording en gedragsverandering op het gebied van duurzaamheid en circulariteit bij een brede doelgroep. Dit door inzet van communicatiemiddelen, maar ook door faciliteiten aan te bieden die dit gedrag mogelijk maken.²⁵ Verbinden van de bestaande en nieuwe circulaire leerwerkbedrijven aan het praktisch onderwijs. Dit levert onder andere een inspirerende leeromgeving en stageplekken op.

2. Inzet middelen Regio Envelop voor uitvoering Regio Deal Delft West

Artikel 4 – Uitgangspunten

1. Partijen beogen een gecoördineerde beleidsmatige inzet van hun gezamenlijke financiële middelen op basis van de afspraken in deze Regio Deal. De Regio geeft met die middelen uitvoering aan de Regio Deal Delft West: 'Wij West Sterker' (hierna Delft West) zoals het initiëren en/of realiseren van programma's en projecten en andere uitvoeringsactiviteiten in het kader van de doelen en interventies van de Regio Deal Delft West zoals bedoeld in artikelen 1 tot en met 3. Op deze wijze zetten Partijen zich in om de regionale opgave van de regio Delft West te realiseren
2. VRO reserveert maximaal € 12,3 mln. inclusief eventueel verschuldigde BTW vanuit de Regio Envelop als Rijksbijdrage voor uitvoeringsactiviteiten als bedoeld in het eerste lid, volgens de in de onderstaande tabel opgenomen onderverdeling. Hierin zijn ook de uitvoeringskosten oftewel VAT-kosten (Vorbereiding, Administratie en Toezicht) opgenomen, waarbij uitgegaan wordt van maximaal 3% van de Rijksbijdrage.
De Regio reserveert minimaal een bedrag van in totaal € 12,3 mln. aan regionale financiering voor uitvoeringsactiviteiten als bedoeld in het eerste lid volgens de in de onderstaande tabel opgenomen onderverdeling:

Uitvoeringsactiviteiten	Maximale rijksbijdrage ¹	Regionale financiering	Totaal bedrag
1. Doel 1	€ 5,3 mln.	€ 5,3 mln.	€ 10,6 mln.
2. Doel 2	€ 3,35 mln.	€ 3,35 mln.	€ 6,7 mln.
3. Doel 3	€ 3,325 mln.	€ 3,305 mln.	€ 6,63 mln.
Uitvoeringskosten (VAT)	€ 0,325 mln.	€ 0,345 mln.	€ 0,67 mln.
Bijdragen totaal maximaal	€ 12,3 mln.	€ 12,3 mln.	€ 24,6 mln.

¹ Dit bedrag is inclusief eventueel verschuldigde BTW.

De regionale financiering is als volgt opgebouwd:

	Publieke financiering	Private financiering ¹	Totaal bedrag
Financiële bijdrage	€ 4,3 mln.	€ 1,5 mln.	€ 5,8 mln.
Bijdrage in natura	€ 1,7 mln.	€ 4,8 mln.	€ 6,5 mln.
Bijdragen totaal maximaal	€ 6 mln.	€ 6,3 mln.	€ 12,3 mln.

¹ De private financiering wordt ingebracht door de deelnemende partijen aan de 6 interventies. Iedere interventie kent meerdere deelnemende partijen. Zij hebben onderling afgesproken welke bijdrage (financieel en in natura) iedere partij doet en dit vastgelegd in een begroting die met de gemeente is gedeeld. Daarbij wordt ook gebruikgemaakt van fondsenwerving.

3. De verdeling opgenomen in de tabel in het tweede lid geldt als uitgangspunt. Partijen zijn zich ervan bewust dat gedurende de looptijd van de Regio Deal omstandigheden en/of prioriteiten kunnen wijzigen. Partijen kunnen, na bespreking in het Rijk-Regio-overleg, een gewijzigde verdeling over de programmalijnen afspreken. Op deze wijziging van Regio Deal Delft West is artikel 11 van toepassing.
4. Uiterlijk in het laatste jaar van de Regio Deal wordt een plan van aanpak voor het vervolg hiervan en de borging van de initiatieven in de Alliantieraad en met het Rijk besproken.

²⁵ Denk bijvoorbeeld aan de spullenbak en de wormenboerderij

Artikel 5 – Regiokassier

Partijen spreken af dat in het kader van de uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal Delft West gemeente Delft de rol zal vervullen van regiokassier. De regiokassier draagt zorg voor het nakomen van de voorwaarden en verplichtingen, zoals verwoord in de Specifieke uitkering ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals.

3. Governance uitvoering Regio Deal Delft West

Artikel 6 – Rijk-Regio-overleg

1. Periodiek treden Partijen in overleg over de onderlinge samenwerking in het kader van de Regio Deal Delft West en met andere publieke en/of private samenwerkingspartners. Dit zgn. Rijk-Regio-overleg ziet toe op de uitvoering van Regio Deal zoals beschreven in dit convenant. Voor dit periodieke overleg wordt gebruik gemaakt van de bestaande overlegstructuur tussen Rijk en regio in het kader van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV): de Alliantieraad.
2. Het Rijk-Regio-overleg vergadert tenminste eenmaal per jaar, over de voortgang van, en eventuele knelpunten of risico's in, de uitvoering van de Regio Deal en andere actualiteiten in de regio.
3. Het in het eerste lid bedoelde Rijk-Regio-overleg bestaat uit de volgende vertegenwoordigers:
 - a. vanuit het Rijk:
 - i. Rijksvertegenwoordiger voor Delft West voor het NPLV, die in dit geval ook optreedt als Rijksvertegenwoordiger voor de Regio Deal.
 - b. vanuit de regio:
 - i. Gemeente Delft;
 - ii. Andere Partners via de Alliantieraad.
4. Het Rijk-Regio-overleg voorziet in zijn eigen werkwijze, waarbij het uitgangspunt is dat de Regio bij het organiseren, uitnodigen en verslagleggen de lead heeft.
5. Het Rijk-Regio-overleg spreekt een escalatieregeling af. Hierbij kan worden aangesloten bij het escalatiemodel van het NPLV.
6. Betrokken Partijen zien zelf toe op een adequate verantwoording aan achterbannen en/of volksvertegenwoordigers.

4. Evaluatie, voortgang en communicatie Regio Deal Delft West

Artikel 7 – Evaluatie en voortgang

1. De gemeente Delft brengt de beginsituatie van de regionale opgave in kaart. Hiervoor wordt aangesloten bij het gebiedsplan en de ex ante impactevaluatie die in het kader van het NPLV opgesteld wordt. Daarnaast bepaalt de Regio een evaluatie-aanpak waarmee bijgehouden kan worden of de afgesproken aanpak (artikel 2) bijdraagt aan de doelen (artikel 1) van de Regio Deals. Dit maakt onderdeel uit van de evaluatie aanpak in het kader van het NPLV.
2. De gemeente Delft stelt éénmaal per jaar een voortgangsrapportage op, met daarin:
 - a. de voortgang van de initiatieven en projecten;
 - b. in hoeverre partijen op schema liggen om de beoogde resultaten (artikel 3) te behalen.
3. De jaarlijkse voortgangsrapportage wordt in concept voorgelegd aan Partijen, voordat deze definitief wordt vastgesteld. Deze voortgangsrapportage is onderdeel van de lokale voortgangsrapportage die wordt gemaakt in het kader van het NPLV. In Q3 2024 bepaalt het NPLV in overleg met de stedelijke focusgebieden en departementen in welke maand de voortgangsrapportage jaarlijks wordt opgeleverd.
4. De gemeente Delft kan met de jaarlijkse voortgangsrapportage de gemeenteraad en Alliantieraad Delft West informeren. VRO gebruikt de jaarlijkse voortgangsrapportage als input voor de periodieke voortgangsrapportage van alle Regio Deals voor de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.
5. VRO draagt zorg voor onderzoek, betreffende het geheel van de Regio Deals (o.m. de resultaten en effecten van de Deals voor brede welvaart). De Regio verleent haar medewerking hieraan.
6. BZK verzamelt binnen het geheel van de Regio Deals lessen en kennis over de (door)ontwikkeling

van Regionale samenwerking binnen het stelsel van openbaar bestuur, waarmee uitvoering wordt gegeven aan de Actieagenda Sterk Bestuur.²⁶

Artikel 8 – Communicatie

1. Partijen zien toe op een gezamenlijke communicatiestrategie en -plan, waarbij de gemeente Delft in de lead is.
2. De gemeente Delft zal bij projecten die deel uitmaken van de uitvoering van de Regio Deal Delft West vragen om in de communicatie over die projecten kenbaar te maken dat het project mede mogelijk is gemaakt in samenwerking tussen Rijk en regio.

5. Slotbepalingen

Artikel 9 – Uitvoering in overeenstemming met Unierecht

De afspraken van deze Regio Deal en/of de daaruit voortvloeiende maatregelen worden in overeenstemming met het recht van de Europese Unie uitgevoerd en uitgewerkt in het bijzonder voor zover de afspraken vallen onder de werking van de Europese regels met betrekking tot aanbesteding, mededinging, staatssteun en technische normen en voorschriften.

Artikel 10 – Gegevensuitwisseling

1. De in het kader van (de uitvoering van) deze Regio Deal uitgewisselde dan wel uit te wisselen informatie is in beginsel openbaar. Indien een Partij verzoekt om geheimhouding zullen de overige Partijen deze informatie in beginsel geheimhouden en deze geheel noch gedeeltelijk aan enige derde bekendmaken, behoudens voor zover een verplichting tot openbaarmaking voortvloeit uit de wet, een rechterlijke uitspraak of deze Regio Deal.
2. Partijen dragen er zorg voor dat concurrentiegevoelige en/of privacygevoelige informatie uitsluitend wordt gedeeld voor zover dit in overeenstemming is met de relevante internationale, Europese en nationale wettelijke kaders. Zij kunnen hiertoe nadere afspraken vastleggen.

Artikel 11 – Wijzigingen

1. Elke Partij kan schriftelijk verzoeken deze Regio Deal te wijzigen. De wijziging behoeft de instemming van alle Partijen.
2. Partijen treden in overleg binnen 6 weken nadat een Partij het verzoek kenbaar heeft gemaakt bij VRO. VRO informeert de overige Partijen over de voorgestelde wijziging en vraagt hen om instemming.
3. Nadat alle Partijen aan VRO kenbaar hebben gemaakt in te stemmen met het verzoek tot wijziging wordt de wijziging en de verklaringen tot instemming als bijlage aan dit convenant gehecht.

Artikel 12 – Opzegging

1. Elke Partij kan de Regio Deal Delft West met inachtneming van een opzegtermijn van 3 maanden schriftelijk opzeggen, indien een zodanige verandering van omstandigheden is opgetreden dat deze Regio Deal billijkheidshalve op korte termijn behoort te eindigen. De opzegging moet de verandering in omstandigheden vermelden.
2. Wanneer een Partij deze Regio Deal opzegt, blijft de Regio Deal voor de overige Partijen in stand voor zover de inhoud en de strekking ervan zich daartegen niet verzetten.
3. Ingeval van beëindiging van de Regio Deal Delft West krachtens opzegging is geen van de Partijen jegens een andere Partij schadeplichtig.

Artikel 13 – Toetreding nieuwe partijen

1. In overeenstemming met alle Partijen kunnen anderen tijdens de looptijd van de Regio Deal Delft West als nieuwe partijen toetreden tot deze Regio Deal. Een toetredende partij dient de verplichtin-

²⁶ Met de Actieagenda Sterk Bestuur (2022, zie overheid.nl) richt het Ministerie van BZK zich op het versterken van de samenwerking binnen het Rijk en de samenwerking tussen Rijk, mede-overheden en niet-overheidspartners.

gen die voor haar uit de Regio Deal voortvloeien te aanvaarden.

2. Het schriftelijke verzoek tot toetreding met daarbij de concrete bijdrage aan de Regio Deal Delft West wordt gericht aan VRO. VRO informeert Partijen en vraagt hen om instemming.
3. Zodra alle Partijen aan VRO schriftelijk kenbaar hebben gemaakt in te stemmen met het verzoek tot toetreding, ontvangt de toetredende partij de status van Partij van de Regio Deal Delft West en gelden voor die partij de voor haar uit de deal voortvloeiende rechten en verplichtingen.
4. Het verzoek tot toetreding en de verklaringen tot instemming worden als bijlagen aan de Regio Deal Delft West gehecht.

Artikel 14 – Ongeldigheid

Indien een bepaling van de Regio Deal in enige mate als nietig, vernietigbaar, ongeldig, onwettig of anderszins als niet-bindend moet worden beschouwd, bijvoorbeeld wegens strijdigheid met het Besluit Specifieke uitkering Regio Deals vierde, vijfde en zesde tranche ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals (zoals deze luidt op het moment dat de strijdigheid zich voordoet of alsdan in bestuursrechtelijke zin is vastgesteld), wordt die bepaling, voor zover nodig, uit de Regio Deal verwijderd en vervangen door een bepaling die wel bindend en rechtsgeldig is en die de inhoud van de niet-geldige bepaling zoveel mogelijk benadert. De overige bepalingen van de Regio Deal blijven in een dergelijke situatie ongewijzigd en onverminderd geldig.

Artikel 15 – Publiekrechtelijke medewerking en toepasselijk recht

1. De in het kader van Regio Deal door Partijen te verlenen (publiekrechtelijke) medewerking laat de publiekrechtelijke positie en bevoegdheden van Partijen onverlet.
2. Op deze Regio Deal is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.

Artikel 16 – Nakoming

De Regio Deal is niet in rechte afdwingbaar. Partijen kunnen elkaar aanspreken op tekortkomingen in de nakoming van de Regio Deal in het Rijk-Regio overleg.

Artikel 17 – Ondertekening in verschillende exemplaren

De Regio Deal Delft West kan worden ondertekend door Partijen in verschillende exemplaren, die samengevoegd hetzelfde rechtsgevolg hebben alsof deze Regio Deal is ondertekend door alle Partijen in één exemplaar.

Artikel 18 – Citeertitel

Deze Regio Deal kan worden aangehaald als Regio Deal Delft West.

Artikel 19 – Inwerkingtreding en looptijd

1. Deze Regio Deal treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening door alle Partijen en eindigt op 31 december 2028.
2. Partijen kunnen, na bespreking in het Rijk-Regio-overleg, de looptijd van de Regio Deal wijzigen, conform de procedure in artikel 11. De regiokassier zal rekening houden met de samenhang tussen de wijziging van de looptijd van de Regio Deal en de verleende *specifieke uitkering ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals*.

Artikel 20 – Publicatie

1. Deze Regio Deal zal net als andere Regio Deals openbaar worden gemaakt door publicatie in de Staatscourant, waardoor anderen kennis kunnen nemen van de Regio Deals.
2. VRO rapporteert over de Regio Portefeuille, alsmede de hieruit voortvloeiende Regio Deals naar de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.

BIJLAGE 1. ONDERLIGGENDE UITGANGSPUNTEN EN AANNAMES BIJ DE DRIE DOELEN (REF. ARTIKEL 1)

Uitgangspunten en aannames aanpak doel 1: Het creëren van kansengelijkheid voor jeugd en jongeren in het onderwijs en op de arbeidsmarkt.

- Goed onderwijs en gekwalificeerde (opgeleide en vakbekwame) burgers (met name jongeren) zijn belangrijk voor verdienvermogen, een bijdrage aan burgerschap, toegang tot (sociale) netwerken en sociale cohesie.²⁷
- De krapte op de arbeidsmarkt is een kans om samen met werkgevers en onderwijs oplossingen te realiseren voor personele vraagstukken.
- De uitdaging voor het onderwijs in Delft is om iedere jongere zich in de breedte te laten oriënteren. Met name op de sectoren waar de arbeidsmarktbehoefte het grootst is: techniek en technologie. Dat vormt dan ook de kern van de hieronder benoemde omgevingen die wordt voorbereid. Dit raakt ook aan de ontwikkelingen van energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie. Inzet is dat door deze aanpak leerlingen al tijdens hun opleiding zicht hebben op wat het werk in de praktijk inhoudt en welk type banen aansluiten bij hun opleiding.
- Delft-West kent niet veel werkgevers in het midden- en kleinbedrijf, maar er is wel potentie om het stage-aanbod voor jongeren te vergroten. Er is een stadsbreed netwerk van Werkse!. Smartmakers Delft (en de Boost Labs onder programmalijn 3) werken samen met Werkse! om dit netwerk verder te benutten en uit te breiden in Delft West met bedrijven die kunnen en willen investeren in werkgelegenheid en stageplaatsen voor wijkbewoners. De contacten worden verdiept om eigenaarschap van de bedrijven voor kansengelijkheid voor jeugd en jongeren te vergroten.
- De aanpak legt de basis voor beter geschoolde, opgeleide en getrainde bewoners. Dit arbeidspotentieel draagt bij aan economische groei, technologische vooruitgang en maatschappelijke vernieuwing.

Uitgangspunten en aannames van aanpak doel 2: Het bevorderen van participatie, betrokkenheid en zelfregie van bewoners met een lage sociaaleconomische status.

- Het effect van ontmoeting is meerledig. Ontmoetingsplekken:
 - faciliteren het onderlinge contact tussen bewoners, de betrokkenheid bij de wijk en bij elkaar, waardoor mensen elkaar makkelijker helpen met alledaagse problemen.
 - vervullen een belangrijke verwijfsfunctie en bieden laagdrempelig toegang tot professionele hulpverlening en wijkprofessionals, zoals politie, woningcorporatie, GGD en de lokale overheid. Daarmee ontstaat vroegtijdige (preventieve) signalering en laagdrempelige ondersteuning op allerlei vlakken.
 - Kunnen vertrouwen herstellen, bewoners weerbaarder en veerkrachtiger maken, en ze beter in staat stellen eigen regie te voeren.
 - Dit is de basis van waaruit gewerkt wordt aan duurzame participatie binnen de wijken en op de arbeidsmarkt. Bewoners kunnen in een veilige omgeving meedoen en stappen zetten in hun ontwikkeling, als brug naar reguliere re-integratie initiatieven en vrijwilligerswerk. Vervolgens doen de deelnemers lerend vrijwilligerswerk bij partnerorganisaties en kunnen ze uiteindelijk worden begeleid naar een opleiding en/of een baan.
- Doordat bewoners zelf meedenken over de programmering in de ontmoetingscentra en daar zelf gedeeltelijk uitvoering aan geven, sluit dit aan bij hun leefwereld. Dit vergroot ook de duurzaamheid van de gemeenschap die wordt gevormd²⁸. Het gaat om een aanbod dat aansluit bij de behoefte van de bewoners van diverse achtergronden. Het voorbeeld van Den Haag Zuid West is hierbij een inspiratiebron²⁹.
- De aanpak richt zich óók op bestaande ontmoetingsplekken als scholen. Dit zijn natuurlijke ontmoetingsplekken voor kinderen, hun ouders en professionals. Doordat ouderbetrokkenheid op scholen vergroot wordt, kunnen ouders niet alleen hun kind beter ondersteunen, maar ook elkaar. Via de school vergroten zij hun sociale netwerk en krijgen ze een sterkere binding met de wijk. Dit leidt tot een beter gevoel van veiligheid, meer regie op de eigen leefsituatie, een beter toekomstperspectief en meer succes op de arbeidsmarkt.

²⁷ Het vergaren van kennis, verrijking, ontdekking en ontwikkeling dragen bij aan ervaren welzijn van mensen. Onderwijs draagt bij aan welbevinden en welvaart en (zeker in het beroepsonderwijs) een aan het vak of beroep verbonden identiteit.

²⁸ "Succesvolle wijkontwikkeling vindt alleen plaats als buurtbewoners zelf in beweging komen en hun eigen capaciteiten willen inzetten." Uit Wijken voor Bewoners, Asset-Based Community Development in Nederland, Verwey-Jonker Instituut.

²⁹ Delft West en Den Haag Zuid West hebben regelmatig contact over hun aanpak in het kader van de Regio Deal en het NPLV. De lijnen zijn kort en de medewerkers weten elkaar te vinden bij vragen, telefonisch, per mail en fysiek. Een eerste bijeenkomst om van elkaar te leren heeft reeds plaatsgevonden. Vanuit de Provincie Zuid-Holland worden daarnaast een aantal malen per jaar werkbijeenkomsten georganiseerd met partijen die deelnemen in de Regio Deals.

Uitgangspunten en aannames van aanpak doel 3: Het bieden van perspectief op passend werk en ondernemerschap voor bewoners en het versterken van de lokale wijkeconomie.

- Veel mensen die willen gaan werken, vrijwilligerswerk willen gaan doen of überhaupt mee willen doen durven die stap niet te zetten. Zij hebben de zekerheid van een stabiel inkomen, vaste begeleiding of een veilige weg nodig. In Delft West worden de drempels³⁰ om mee te doen waar mogelijk weggenomen en wordt het voor mensen makkelijker gemaakt om in een veilige omgeving stappen te zetten. Regulier en stadsbreed is dit een taak van Werkse!³¹ die daartoe ook afspraken hebben met (lokale) bedrijven. Daarnaast is er het consortium Lekker Bezig³². Met de Regio Deal wordt met de initiatieven die hierin worden benoemd – en dan met name onder doel 2 en 3 – extra mogelijkheden geboden om mensen een stap te laten maken richting meedoen en waar mogelijk naar (betaald) werk en/of groei in vaardigheden of in het ondernemerschap.
- Meer en diverse economische activiteit in de wijk is wenselijk, want nu nog slechts beperkt aanwezig waardoor er weinig mogelijkheden zijn voor bewoners om in de eigen wijk werk, werkervaringsplekken of stageplaatsen te vinden. Bovendien missen grote delen van Delft West de levendigheid en ontmoetingsmogelijkheden die economische activiteiten (bv. winkels, fietsreparatiebedrijven, horeca) met zich mee kunnen brengen.
- De aanpak in deze Regio Deal veronderstelt dat de circulaire economie en ondernemerschap kansrijke en passende werkelden zijn voor de bewoners van Delft West, om de volgende redenen:
 - Delft West kent een relatief jonge populatie. Onder jongeren is ondernemerschap populair, maar ontbreekt vaak de nodige begeleiding.³³ Daarnaast is voor mensen met een migratieachtergrond het ondernemerschap een effectieve manier om carrière te maken³⁴, maar is het ondernemers- en vestigingsklimaat voor deze groep onvoldoende.^{35 36}
 - Het Circulair Ambachtsnetwerk draagt bij aan de circulaire economie, maar ook aan de sociale transitie.³⁷ Naast het vermijden van milieukosten door hergebruik, draagt deze aanpak ook bij aan het stimuleren van werkgelegenheid, omdat er momenteel vooral mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt werken aan hoogwaardig hergebruik van restafvalstromen. Stichting Stunt heeft daarvoor momenteel 8 leerwerkbedrijven. Avalex en diverse andere ondernemers en Partners binnen het netwerk staan open om ook deze doelgroep te laten doorstromen naar werk.

³⁰ Drempels zijn bijvoorbeeld GGZ problematiek, onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal, verslaving, gezondheidsproblemen. Samen met partners vanuit het Sociaal Domein wordt hulp geboden om hier stappen in te zetten om zodoende de stap naar (vrijwilligerswerk) te kunnen maken.

³¹ Werkse! begeleidt Delftenaren met een afstand tot de arbeidsmarkt naar passend werk. Zij bieden mensen met een uitkering kansen op werk in de eigen werkplekbedrijven, of daarbuiten. Met begeleiding of zelfstandig. Betaald of onbetaald.

³² Lekker Bezig is een consortium van DOEL (GGZ), Firma van Buiten en Stichting Stunt die erop gericht is om mensen die moeilijk bemiddelbaar zijn voor de arbeidsmarkt zogenaamde meedoen plekken te bieden. Doelstelling is niet primair werk, maar meedoen in de maatschappij, eenzaamheid tegengaan, een netwerk opbouwen en het aanleren van basisvaardigheden zoals bijvoorbeeld op tijd komen, taal en een vast ritme.

³³ Bijna de helft van de mbo'ers (46%) overweegt om voor zichzelf te beginnen, en 19% is dit zeker van plan.

³⁴ <https://www.staatvanhetmkb.nl/nieuws/aantal-startende-ondernemers-met-migratieachtergrond-neemt-toe>

³⁵ <https://www.socialelvraagstukken.nl/de-toegang-tot-financiering-voor-ondernemende-migranten-schiet-te-kort/>

³⁶ Onderzoekers vermoeden dat de ondernemende migranten niet altijd 'gezien' worden door cruciale hulpinstanties of zelf niet weten waar zij naartoe moeten. Uit dit onderzoek blijkt dat er een groep is die met name door een gebrek aan steun nu niet op kan starten, en daarmee ligt het mede aan de omstandigheden dat er weinig ondernemers in Delft West zijn en niet zozeer aan de motivatie.

³⁷ Tot die conclusie komt het Impact Institute en het is zichtbaar in de praktijk dat dit ook al ontstaat in Delft.